

yılında yüzde 19,1'e ulaştı. 2021 yıl sonunda da en az 1 puanlık artış bekleniyor.

2020, küresel ekonomide COVID-19'un damga vurduğu bir yıl olarak geride kaldı. Birçok sektörde talebin düşüşü, üretim aksaklıkları, iş sağlığı ve güvenliğini koruyarak üretime devam etmenin zorlukları ve tedarik zinciri yönetimdeki aksaklıklar, sanayicileri oldukça zorladı. Buna rağmen önceki krizlerin aksine 2020 yılında sanayi üretimi yüzde 4,4 artarak temkinli bir seyir izledi. 2021 ikinci çeyreğiye Türk sanayicileri açısından görece başarılı geçti. MESS Yönetim Kurulu Başkanı Özgür Burak Akkol, "Üretimin, istihdamın önemi ve vazgeçilmezliği hatırlandı" diyor.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, ikinci çeyrekte yüzde 21,7 büyüyen GSYH ve yüzde 40,5 büyüyen sanayi sektörüne dair şunları söylüyor: "İmalat sanayinin büyümede yarattığı yüksek ivme, bir anlamda sanayimizin pandemi başladığından bu yana rüştünü fazlasıyla ispatladığının da bir göstergesi. Sanayiciler olarak bu başarıya kas gücümüzle imza attık."

İhracattaki başarının sürdürülebilmesi için Türkiye'nin yeni yatırımlara ihtiyacı olduğuna dikkat çeken Bahçivan, "Sanayinin finansman ihtiyacı var. Sanayimizin pozitif bir ayrımcılıkla desteklenmesi gerekiyor. Sanayideki yeni yatırımlar yeni istihdam alanlarının açılması ve kapsayıcı büyümenin sağlanması açısından çok önemli. Zafer sarhoşluğuna girmeden, yıllar sonra özgüvenini yakalayarak kendini ispatlamış olan sanayimizin bu başarısını sürdürülebilir desteklerle kalıcı hale getirilmeliyiz" diyor.

"AĞIRLIK SANAYİDE KALACAK"

Peki, Türkiye'nin devleri son 10 yılda sanayide büyüdü mü? Türkiye'nin tekstil ve kimya devi Akkök, bu konuda en önemli örneklerden biri. Akkök Holding'in 10 yıl önce 5 olan sanayi şirketi sayısı

7'ye çıktı. Akkök Holding İcra Kurulu Başkanı Ahmet Dördüncü, bu süreçte sanayi şirketlerinin cirolarındaki payının da yüzde 5,6 arttığını söylüyor. Dördüncü, "Bu yükselişte satın aldığımız şirketlerin finansal katkılarıyla ihracat ve kur kaynaklı ciro artışının önemli etkisi bulunuyor" diyor.

Kısa vadeli hedefler yerine sürdürülebilir ve sağlıklı büyümeye odaklandıklarını altını çizen Dördüncü, "Bu yaklaşım dolayısıyla proje ve yatırımlarımızı, 2021 ila 2023 veya 2025'te de grubumuza katkı sağlayacak şekilde planlıyoruz. Sanayi

"TÜRKİYE'DE SANAYİ GÜCÜNÜ KORUYOR"

DOÇ. DR. OZAN BAKIŞ

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ, İDARİ VE SOSYAL BİLİMLER FAKÜLTESİ, BETAM

PAYI ARTTI

2010 sonrası dönemde sanayinin istihdam payı pek değişmezken katma değer içindeki payı bir miktar artıyor. OECD ülkeleriyle kıyaslısak Türkiye'nin ortalamasının üstünde olduğunu ve birçok ülkenin aksine son yıllarda GSYH'de sanayi payını artırdığını görüyoruz.

ABD'DEN YÜKSEK

Türkiye'de sanayi gücünü koruyor. Son yıllardaki artışla beraber Türkiye, Almanya ve Japonya ile benzer bir sanayi payına ulaştı. Hatta Türkiye'de GSMH'de sanayinin payı ABD'den yüksek, Çin'den ise daha düşük bir paya sahip.

ERDAL BAHÇIVAN

çeşitli alanlarda tedarikçisi olduklarını belirtiyor. Grubun cirosunda sanayinin payı 10 yıl önce yüzde 86'yken bugün bu oran yüzde 94'e yükselmiş durumda. Aktaş, "Son 10 yılda gerçekleştirilen yatırımlarımızın çok büyük bir bölümünü sanayi şirketlerimizde gerçekleştirdik. Önümüzdeki dönemde de sanayide büyümeye, istihdam yaratmaya ve yatırım yapmaya devam edeceğiz" diyor.

Son 10 yılda Abaloğlu Holding'inde sanayi şirketi sayısı değişmedi. Grubun cirosunun 10 yıl önce tamamı sanayiden geliyorken bu oran bugün yüzde 95. Abaloğlu Holding Yürütme Kurulu Başkan Yardımcısı Oğuz Abaloğlu, "Yeni pazar arayışı ve yeni stratejiler belirleyerek büyümeyi hedefliyoruz. Tabii ki stratejik hedeflerimizle uyumlu yeni sektörlerdeki iş imkanlarına da açığız" diyor.

BÜYÜK YATIRIMLAR SIRADA

Türkiye'nin önemli pek çok grubu, sanayi yatırımlarını sürdürmeyi planlıyor. Daha çok enerji ve taahhüt sektörüyle ön planda olan Cengiz Holding'de bu anlamda agresif rakamlar var. 10 yıl önce ve bugün sanayi şirket sayısı 3 olan grupta sanayiden gelen cironun payı yüzde 33'ten 52'ye ulaştı. Cengiz Holding Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Cengiz, "Türkiye'nin kalkınmasında sanayi sektörünün stratejik öneme sahip olduğunu biliyoruz. Önümüzdeki dönemde sanayi yatırımlarımızı artırmayı ve sanayinin grup içindeki payını yükseltmeyi hedefliyoruz. Samsun'da yeni bir gübre fabrikası yatırımımız var. 1,5 milyar liralık yatırımla kuracağımız fabrikayı 4 yıl içinde tamamlayarak faaliyete geçirmeyi planlıyoruz" diyor.

Doğanlar Holding Yönetim Kurulu Üyesi Tuncer Mutlucan, mobilya grubunun Doğanlar Holding'in toplam cirosundaki payının 2020'de yüzde 77 olduğuna dikkat çekiyor. Mutlucan, "Bitrend Enerji'nin halka arzıyla yeni yatırımlar için 150 milyon dolarlık ek yatırıma yelken açtık. Mevcut kapasite artışları, yeni sahalar, inorganik ve organik büyüme fırsatlarıyla yurt dışı yatırımlar ilgi alanımızda" diyor.

DENGELİ DAĞILIM

Tekstil sektörünün güçlü oyuncularından BLC Group'ta ise sanayinin cirodaki payı 10 yılda yüzde 65'ten yüzde 70'e yükselmiş. BLC Group Yönetim Kurulu Üyesi Aykut Balcıoğlu, "Şu anda tekstil sektöründe büyük bir yatırım planımız var. Kapasitemizi yüzde 60 artıracak ve aynı zamanda üretimdeki verimliliği artırma senaryolarına katkıda bulunacak yapay zeka yatırımımız devam ediyor. 1 yıl içerisinde 10 milyon Euro civarında bir yatırım yapacağız" diyor.

Eroğlu Holding Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Eroğlu, "Sanayi şirketlerimize yatırım yapmaya devam ediyoruz" diyor. Grupta sanayi şirketlerinin 2020 cirosundaki payı yaklaşık yüzde 25. Eroğlu, "Bu oranı her yıl korumaya devam ediyoruz çünkü sağlıklı bir bilanço için dengeli dağılıma ve istikrara önem veriyoruz" diye konuşuyor. **C**

İHRACAT ARTIŞINDA NAVLUN FİYATLARI ETKİLİ

AV. BURAK GÖKÇE ÇAVUŞ
ÇAVUŞ&COŞKUNSU AVUKATLIK ORTAKLIĞI

İHRACATI OLUMLU ETKİLEDİ

Son dönemde yaşanan kuru yük ve konteyner taşımacılığında navlun yükselişi Türk sanayicisini olumlu etkiledi. Özellikle konteyner taşımacılığıyla ilgili navlun fiyatlarını incelediğimizde Amerika-Çin arasında 25 bin dolar, Çin-Avrupa arasındaysa 19 bin dolar civarında rakamları görebiliyoruz. Türkiye ile Çin arasındaki konteyner taşımacılığında ise fiyatlar 13 bin dolar mertebesinde. Bu navlun rakamları da Türkiye'nin ihracatına doğrudan olumlu etki etti.

REKABETE ORTAK OLDUK

Türk sanayiciler navlun fiyatına endeksli olarak hammaddeyi daha ucuza mal edebildiklerinden satış fiyatları konusunda daha rekabetçi olma şansı yakaladı. Örneğin Çin'den Avrupa'ya fiyatlar bu seviyelerdeyken, Türkiye'den Avrupa'ya ihracat navlunu rakamları 1.500 dolar seviyelerinde. Aynı zamanda transit süre olarak da hemen hemen yarısı kadar. Avrupa'nın Çin'den aldığı emtia gruplarında ülkemiz çok ciddi anlamda rekabete ortak oldu.

SANAYİCİ GEMİ ALİYOR

Navlun fiyatlarındaki bu yükseliş deniz ve lojistik sektörü açısından da sürpriz gelişmelere yol açacak. Bugüne kadar deniz taşımacılığı ve lojistik sektörüne yatırım yapmamış güçlü şirketlerin bu alana ilgileri hızla artıyor. Yeni gemi inşa ettirmek yerine çalışır haldeki gemileri satın alıyorlar. Şu an 3-4 yaşındaki bir geminin fiyatı yeni inşa edilecek geminin fiyatından daha yüksek.